

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*

Etapa locală, 08 februarie 2025

Nivelul 2 – clasele a VII-a și a VIII-a

*Subiect elaborat în cadrul Grupului de lucru al ISJ Prahova***Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos:**

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele, și răspunde la fiecare dintre acestea.**SUBIECTUL I****30 de puncte****BĂIATUL ECHO**

(fragment)

de Matt Haig

*Este din ce în ce mai evident că tehnologia
ne-a depășit umanitatea.*

ALBERT EINSTEIN, 1938

*Deschide-ți mintea, acesta-i doar un cântec,
Dacă vrei să fii fericită, recunoaște că te-ai înșelat.*
NEO MAXIS, „Cântec pentru Eleanor”, 2112

Audrey. Jurnal mental 427

2.

N-am mai ținut un jurnal mental de când aveam treisprezece ani. Îmi place să cred că mă va ajuta dacă mă concentrez și îmi înregistrez gândurile. Habar n-am dacă e așa sau nu, dar trebuie să fac ceva.

Doamna Matsumoto, când m-am întâlnit cu ea în Cloudville, zicea să mă concentrez pe ceea ce s-a întâmplat. Pe întâmplările din ziua aceea. Așadar, în cele ce urmează, voi vorbi despre acele întâmplări. Recunosc, asta îmi face rău. Nu-mi place să mă gândesc la ele, dar trebuie.

Când m-am trezit în dimineața aceea, totul era normal.

Afară ploua neconținut. Eu stăteam în pat, inspirând mirosul puternic de lavandă și flori de lămâiță degajat de așternuturile vechi și ieftine.

Fredonam în gând o melodie. De data asta nu era una de-a lui Neo Maxis. Era o melodie lentă, aparținând uneia dintre noile trupe magneto din Beijing. Un cântec despre *dragostea neîmpărtășită*. Întotdeauna mi-au plăcut cântecele despre ne iubire, nu știu de ce. Nu cunoscusem acest sentiment. Probabil că nu cunoscusem nici dragostea împărtășită [...]. Dar bănuiesc cum sunt unele lucruri chiar dacă nu le-am experimentat în realitate.

În fine, era într-o miercuri, o nouă zi ploioasă și mohorâtă. De patru luni de zile ploua neîntrerupt, dar pe mine nu mă deranja ploaia. N-avea cum să te deranjeze ploaia dacă locuiai în nordul Angliei, din moment ce trei sferturi din țară era în permanență sub apă.

I-am auzit pe părinții mei certându-se. De fapt nu certându-se, „ciondănindu-se”. N-auzeam despre ce era vorba. Poate despre Alissa. Echo-ul nostru.

Locuia la noi de-abia de-o lună și ceva. Mama era de părere că ar fi trebuit s-o cumpere mai devreme, imediat după accident, dar tata o ținuse una și bună că n-avea nevoie de nimeni în afară de Travis, vechiul nostru robot domestic. Tata afirmase foarte răspicat că nu-i plăcea s-o aibă pe Alissa

prin preajmă. Sinceră să fiu, nici mie.

Semăna prea mult cu o ființă umană. Părea prea reală. Mă treceau fiorii când o vedeam.

A intrat în camera mea. M-a privit cu un aer sever, deși știam foarte bine că un Echo nu simte severitate. Fusese concepută să arate ca o femeie de treizeci de ani, blondă, cu trăsături frumoase, dar nu fatală. Avea un chip perfect sănătos, cu pielea netedă și lucioasă, așa cum au toți androizii. Pielea unui android nu este chiar ca pielea umană, după cum nici sângele lui nu este chiar ca sângele uman, dar ce mă înfiora pe mine era faptul că semăna izbitor cu o ființă umană. Era din carne și oase. Sigur, eram obișnuită cu Travis, dar roboții sunt altfel. Alissa era din carne și oase, exact ca mine, doar că avea implantat în creier un mic modul hardware de un centimetru cub.

— Peste treizeci și cinci de minute vei avea prima oră de curs pe ziua de azi – limba mandarină. Trebuie să începi să te pregătești.

A rămas în picioare în fața mea așteptând.

— OK. O să fiu... gata.

Eu mă trezeam greu dimineața, așa că, după ce am comandat draperiilor să se deschidă, am rămas să mă uit la lumea cenușie de-afară, înecată de ploia neîntreruptă. Se vedeau și alte case, dar noi nu prea ne cunoșteam vecinii.

Asta era chiar înainte să-mi pun info-lentilele. Uneori nu voiam îmbunătățiri sau informații. Știrile erau deprimante în ultima vreme.

Reizbucnirea epidemiei de holeră în Europa.

Criza energetică.

Moartea terraformatorilor de pe planeta Marte.

Uragane. Tsunami.

Androizii Echo.

Gvernul spaniol care rădea de pe fața pământului locuințele din deșerturile Andaluziei.

Uneori – la fel ca în dimineața aceea – nu-mi doream decât să văd lumea exact așa cum era ea, în toată splendoarea ei răvășită de ploi. Atât – fără mental-messenger, fără info-lentile.

N-am fost niciodată o persoană obsedată de *body-tech*. De fapt, nu, asta e o minciună. Mi-a fost imposibil să fiu o persoană *body-tech*, deoarece tata nu privea cu ochi buni aproape niciuna din inovațiile tehnologice. De exemplu, el era de părere că androizii vor prelua controlul într-o bună zi, iar noi vom fi exterminați. Zicea că, în realitate, marilor companii tehnologice nu le pasă de viața umană și chiar se supăra când vedea că mă arătam prea interesată. Mama avea o altă atitudine. Adora să petreacă ore întregi în capsula de imersiune, plimbându-se prin orașe antice sau făcând yoga cu însuși Buddha. Îmi zicea să nu-l iau în seamă pe tata, însă el era foarte insistent.

Locuiam într-o casă construită pe piloni, deasupra apei. Nu ne puteam plânge că era mică, însă tot o casă pe apă rămânea. Tata era un om foarte cunoscut, dar muncea gratis, iar din brokerajul de timp nu se mai câștiga la fel de bine ca odinioară, deși mama lucra peste program.

Dormitorul meu era la o înălțime de cincizeci și opt de metri deasupra solului. Cu alte cuvinte, la vreo patruzeci și nouă de metri peste nivelul mediu al apei. Uneori nivelul apei creștea, alteori scădea. Alteori nu era apă deloc. Doar mâl. Nu că puneam vreodată piciorul pe pământ. N-aveai cum să ieși ca să te plimbi pe jos.

Pe lângă casa noastră trecea o veche șină magnetică din oțel, conectată la altele, ceea ce însemna că puteam să ajungem cu mașina noastră până în centrul Londrei – adică la o distanță de peste 300 de kilometri – în mai puțin de zece minute. Deși, după accident, călătoria cu mașina devenise ceva mai stresantă.

Așadar, acolo locuiam noi. *Familia Castle, într-un castel înconjurat de un șanț de apărare plin cu apă.*

Șanț de apărare.

Cândva, tata îmi spusese că singura cale de a rămâne om în lumea modernă în care trăim este să construiești în jurul tău un șanț de apărare. Un șanț plin cu gânduri care n-au nicio legătură cu tehnologia.

Chestie oarecum ironică, dat fiind că fratele tatălui meu era Alex Castle. Marele Alex Castle. Cel

care conducea compania Castle Industries, cel mai important imperiu tehnologic din Europa și al doilea din lume, după Sempura. Dar pe vremea aceea, tata nu prea îl avea la inimă pe unchiul Alex și nici unchiul Alex nu-l avea la inimă pe el, mai ales că tata, jurnalist fiind, a militat toată viața împotriva inteligenței artificiale, a terapiei genetice și a „resuscitării” unor specii de animale dispărute (adică exact principalele preocupări științifice ale companiei Castle Industries). Unde mai pui că unchiul Alex se clasa al treilea în topul celor mai bogați oameni din lume, iar tata era îngropat în datorii.

Firește, și noi dispuneam de tehnologie modernă. Aveam info-lentile, mental-messenger, holoviziune, capsule de imersiune, un automag, leviborduri externe și interne și alte chestii obișnuite. Mai aveam și un Echo. Cred că tata era cam ipocrit.

Traducere din limba engleză de Luminița Gavrilă

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Pentru a-și aminti ce s-a întâmplat, Audrey decide

- a. să fredoneze o melodie.
- b. să inspire mirosul de lavandă și flori de lămâiță.
- c. să țină un jurnal mental.
- d. să o întrebe pe Alissa.

2. Familia fetei locuiește împreună cu

- a. Travis, un animal domestic.
- b. doamna Matsumoto.
- c. unchiul Alex.
- d. Alissa, androidul Echo.

3. În dimineața de miercuri, activitățile fetei încep cu

- a. lecția de mandarină.
- b. ascultat muzică.
- c. discuții cu părinții.
- d. o plimbare pe afară.

4. Locuința familiei Castle era

- a. în centrul Londrei.
- b. la peste 300 de kilometri de centrul Londrei.
- c. în Cloudville.
- d. în sudul Angliei.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei principale ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Alissa o anunță pe Audrey că urmează să aibă prima lecție din ziua aceea.
- 2. Dimineața ploioasă de miercuri începe normal.
- 3. După ce se trezește, Audrey se oprește pentru a privi pe fereastră lumea cenușie, copleșită de ploaie.
- 4. Tânăra decide să țină un jurnal mental pentru a înțelege anumite întâmplări.

5. Tatăl fetei dezaprobă intens inovațiile tehnologice, considerând că androizii vor prelua controlul asupra oamenilor.
6. Alissa nu este agreată în casă nici de tată, nici de Audrey.
7. Unchiul Alex deține al doilea cel mai mare imperiu de tehnologie din lume.
8. Audrey își aude părinții „ciondănindu-se” în dimineața aceea, bănuind că discuția este despre Alissa, Echo-ul lor.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menționează două motive pentru care Audrey nu o plăcea pe Alissa.
2. Precizează două activități pe care mama adoră să le facă.
3. Explică de ce situația familiei lui Audrey este oarecum ironică, din perspectiva fetei.
4. Prezintă, în 5-7 rânduri, semnificația din context a secvenței: *Cândva, tata îmi spusese că singura cale de a rămâne om în lumea modernă în care trăim este să construiești în jurul tău un șanț de apărare. Un șanț plin cu gânduri care n-au nicio legătură cu tehnologia.*

D. (12 puncte)

Imaginează-ți că ești Audrey Castle și că te trezești fredonând o melodie la modă în acea zi de miercuri ploioasă.

Redactează o pagină de jurnal, de maximum 20 de rânduri, în care să relatezi cum s-a derulat ziua aceea pentru tine, pornind de la idei din textul-suport.

Data redactării jurnalului este 30 iunie 2115.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

VIAȚA NOASTRĂ CU ROBOȚII

(fragment)

Intervenții chirurgicale realizate de brațe robotice capabile de mișcări neînchipuit de fine. Roboți industriali care ridică, deplasează, sudează, taie și lipesc, înlocuind brațele a zeci de muncitori. Jucării care imită șocant de fidel înfățișarea a tot felul de animale, dar care sunt tot roboți, mai mari sau mai mici, de la robo-pui de găină, până la enormi dinozauri animatronici. [...] Roboții sunt printre noi, pe lângă noi, trăim în preajma lor, uneori fără să ne dăm seama cât de frecventă e prezența lor. Iar în ultimii ani, prezența zilnică a unui robot-însoțitor permanent, trăind pe lângă casa omului, nu mai reprezintă o proiecție SF, ci o realitate tot mai răspândită.

A început din țările dezvoltate și foarte tehnologizate și se răspândește treptat în toată societatea occidentală. [...] Beneficiarii acestor progrese sunt mai ales oamenii vârstnici, singuri și cu probleme de sănătate sau persoanele cu diferite dizabilități.

Pe măsură ce populația lumii sporește și îmbătrânește, cei ce vor avea nevoie de sprijinul constant al unui însoțitor permanent – fie el uman sau robotic – sunt tot mai numeroși. Iar cum, în sistemul actual, îngrijirea de către personal uman specializat are problemele ei, s-ar putea ca o mare parte din treabă să revină roboților - cel puțin pentru cazurile mai ușoare - degrevând personalul medical și de asistență socială, care s-ar putea astfel ocupa preponderent de cazurile mai complicate, ce necesită abordarea mai subtilă, mai aprofundată și mai complexă de care e capabilă ființa umană.

Roboți terapeutici

În anul 2003, în lumea zoo-creaturilor robotice și-a făcut apariția Paro, un pui de focă animatronic. Însă, spre deosebire de numeroasele animăluțe animatronice - unele foarte realist imitate - scoase pe piață de japonezi [...], Paro nu e pur și simplu o jucărie: e un robot terapeutic.

Puiul de focă a fost gândit pentru a fi util persoanelor vârstnice și/sau afectate de boli precum demența și cărora singurătatea și lipsa manifestărilor de afecțiune le agravează situația. Numeroase studii anterioare arătaseră că prezența unui animal - câine, pisică - era de un real ajutor acestor persoane, înviorându-le, calmându-le, ajutându-le să relaționeze mai bine cu lumea din jur. Însă

prezența unui animal viu presupune, din partea deținătorului său, o implicare de care aceste persoane nu sunt întotdeauna capabile; în plus, prezența animalelor ar crea probleme specifice în spitale și cămine de bătrâni.

În Japonia cea pasionată de roboți, soluția a părut la mintea oricui: construirea unui companion animatronic. Rămânea doar să îl facă îndeajuns de sofisticat. Așa a apărut Paro. [...] Dotat cu mai multe tipuri de senzori, capabil să perceapă reacțiile și chiar să interpreteze anumite emoții ale persoanelor, Paro este capabil să interacționeze cu oamenii într-un mod complex și, se pare, foarte reconfortant pentru pacienți. Dovadă faptul că, după Japonia, are succes și în SUA, unde a fost testat în câteva cămine de bătrâni.

(Poate unora li se pare cam ridicol, dar nu este: până când n-ai ajuns să simți povara singurătății, atunci când îți petreci viața într-un azil, în așteptarea sfârșitului, vizitat de familie rar sau deloc, nu știi ce mult poate însemna prezența unui animal blănos, pe care să-l ții în brațe și cu care poți comunica. Nici nu-ți mai pasă că nu e adevărat. Între ființele umane vii, dar absente și care nu-ți dau atenție, și un animăluț robotic care e mereu la dispoziția ta și te reconfortează cu prezența lui, ce alegi?)

Paro reacționează la atingerile umane și, spun creatorii săi, fiind capabil de învățare, își dezvoltă, cu timpul, chiar o personalitate pe placul utilizatorului. Există oameni care îl tratează ca pe un membru al familiei, ajungând chiar să-l umanizeze oarecum, așa cum fac și cu animalele de casă.

Totuși, Paro rămâne un robot terapeutic, cu un rol important în viața unor pacienți cu tulburări severe de sănătate.

<https://www.descopera.ro/stiinta/viata-noastra-cu-robotii>

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, valorificând textul dat.

1. Menționează două domenii în care se folosesc roboții în societatea actuală.
2. Precizează locul și momentul apariției lui Paro.
3. Identifică două abilități prin care Paro se distinge de alte jucării animatronice.
4. Explică un motiv pentru care se preferă utilizarea roboților terapeutici, în locul animalelor vii, în instituții precum spitalele și azilele de bătrâni.

B. (12 puncte)

Imaginează-ți că ai cumpărat sau ai primit de curând un animal de companie - robot.

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, care să reprezinte recenzia făcută de tine asupra produsului, prin care să recomanzi sau nu achiziționarea lui de către alte persoane.

În compunerea ta, vei realiza o descriere a animalului robotic și vei prezenta avantajele și dezavantajele deținerii unui astfel de companion.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

(Se vor acorda câte 3 puncte pentru cerințele 1 și 2, respectiv 4 puncte pentru cerința 3.)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, referitoare la textul multimodal.

1. Precizează un posibil destinatar al afișului.
2. Menționează toți organizatorii Expoziției cu vânzare.
3. Prezintă, într-un text de cel mult 10 rânduri, relația dintre mesajul afișului și ilustrația acestuia.

Asociația
„Prietenia”

Organizatori:

Digi-Pet
Shop

Fundația pentru
Digitalizare PET

Prietenia are o nouă formă!

Descoperă *Animatronic*,
roboții care aduc zâmbete și
magie în viața ta!

5-6 octombrie 2024
Palatul Culturii, Ploiești
**Expoziție cu vânzare –
viitorul te așteaptă!**

